

Hawdd ei ddeall

AMGUEDDFA
CYMRU

Adolygiad Blynyddol

Beth wnaethon ni rhwng 2022 a 2023

Mae'r ddogfen yma wedi cael ei hysgrifennu gan Amgueddfa Cymru. Mae'n fersiwn hawdd ei ddeall o 'Adolygiad Blynyddol 2022-23'.

Gorffennaf 2023

Sut i ddefnyddio'r ddogfen yma

Dyma ddogfen hawdd ei deall. Ond efallai y byddwch angen help i'w darllen. Gofynnwch i rywun rydych chi'n ei adnabod i'ch helpu.

Mae'r geiriau mewn **ysgrifen glas trwm** yn gallu bod yn anodd eu deall. Mae beth mae'r holl eiriau mewn glas yn feddwl ar **dudalen 25**.

**AMGUEDDFA
CYMRU**

Lle mae'r ddogfen yn dweud ni, mae hyn yn meddwl **Amgueddfa Cymru**. Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â:

Gwefan: www.amgueddfa.cymru

E-bost: post@amgueddfacymru.ac.uk

Ffôn: 0300 111 2 333

Mae [Hawdd ei Ddeall Cymru](#) wedi gwneud y ddogfen yma yn hawdd ei deall gan ddefnyddio **Photosymbols**. I ddweud wrthyn ni beth rydych chi'n feddwl am y fersiwn hawdd ei ddeall yma, [cliciwch yma](#).

[Rhif trwydded Photosymbols 403527247](#)

Llun clawr blaen: ©Laurie Broughton

Cynnwys

Sut i ddefnyddio'r ddogfen yma	2
Cyflwyniad	4
Rhwng 2022 a 2023	6
Sut rydyn ni yn cael arian i wneud beth rydyn ni yn ei wneud.....	8
Ein 6 nod	9
1. Gwneud yn siŵr bod ein gwaith yn cynnwys pawb	11
2. Helpu pobl i fod yn greadigol a dysgu ar unrhyw oedran.....	13
3. Gofalu am natur a'n hamgylchedd	15
4. Cefnogi llesiant pobl	16
5. Gwneud mwy o bethau'n ddigidol.....	18
6. Gweithio gydag eraill o gwmpas y byd.....	19
Pethau eraill rydyn ni wedi'u gwneud	20
Yn dod i ben yn 2023	22
Rhai digwyddiadau a sioeau i edrych amdany'n nhw yn nes ymlaen yn 2023	23
Geiriau anodd.....	25

Cyflwyniad

**AMGUEDDFA
CYMRU**

Ni ydy **Amgueddfa Cymru**, rydyn ni yn rhedeg yr amgueddfeydd cenedlaethol yng Nghymru.

Rydyn ni yn elusen gyda 7 amgueddfa ac 1 ganolfan gasgliadau yng Nghymru. Rydych chi'n gallu mynd i mewn i'n amgueddfeydd am ddim, ac mae croeso i bawb.

Diolch i bawb sydd wedi ymweld, ein helpu ni a gweithio gyda ni eleni.

Fe wnaeth ein staff wneud yn siŵr bod ein amgueddfeydd yn ddiogel ac yn groesawgar i dros filiwn o bobl eleni.

Fe wnaeth dros 2 filiwn o bobl edrych ar ein gwefan. Fe wnaethon ni helpu plant ar draws Cymru i ddysgu ar-lein ac yn ein amgueddfeydd.

Mae ein cynllun o'r enw **Strategaeth 2030** yn rhan o bopeth rydyn ni yn ei wneud, o ofalu am ein casgliadau i werthfawrogi iaith a **diwylliant** Cymru.

Diwylliant ydy ein ffordd o fyw, creadigrwydd, celfyddydau, syniadau ac arferion holl wahanol gymunedau Cymru.

Rydyn ni hefyd eisiau diolch i Roger Lewis oedd yn Llywydd tan fis Rhagfyr 2022, a David Anderson oedd yn Gyfarwyddwr Cyffredinol i ni tan fis Mawrth 2023.

Mae'r ddogfen yma yn dweud wrthy ch chi am rai o'r pethau rydyn ni wedi eu gwneud y flwyddyn yma. Mae rhagor o wybodaeth ar ein gwefan a'n cyfryngau cymdeithasol.

Rhwng 2022 a 2023

Fe ddaeth dros 1.3 miliwn o bobl i'n amgueddfeydd.

Fe wnaeth bron i 200 mil o bobl ein dilyn ni ar y cyfryngau cymdeithasol, ac fe wnaeth dros 2.3 miliwn o bobl fynd ar ein gwefan.

Fe wnaeth pobl mewn 227 o leoedd yn y byd edrych ar ein gwefan.

Mae gennym ni dros 5 miliwn o bethau yn ein casgliadau o gelf, hanes, a gwyddoniaeth.

Mae dros 600 o wirfoddolwyr wedi rhoi mwy na 26 mil o oriau o'u hamser i ni.

Mae dros hanner ein staff yn gallu siarad rhywfaint o Gymraeg. Ac mae gan 1 o bob 4 aelod o'n staff sgiliau Cymraeg da iawn.

Mae ein casgliadau wedi cael eu benthyg i leoedd a grwpiau mewn 20 ardal awdurdod lleol yng Nghymru.

Rydych chi'n gallu gweld dros 30 mil o luniau o gelf o'r **Casgliad Celf Gyfoes Genedlaethol** ar-lein yn celfarycyd.cymru

Fe wnaethon ni 39 o brosiectau ymchwil am gelf, hanes, a gwyddoniaeth.

Fe wnaeth dros 214,000 o blant a phobl ifanc ddysgu gyda ni.

Sut rydyn ni yn cael arian i wneud ein gwaith

Rydyn ni wedi derbyn arian drwy:

- Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol
- Sefydliad Paul Hamlyn
- Chwaraewyr y Loteri Cod Post y Bobl
- Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol
- a Llywodraeth Cymru.

Rydyn ni wedi cael arian hefyd gan ymwelwyr, ymddiriedolaethau, sefydliadau, noddwyr, cefnogwyr a busnesau.

Diolch i bawb sydd wedi prynu pethau yn ein caffis, siopau, ac yn ein **harddangosfeydd** a'n digwyddiadau.

Mae **arddangosfa** yn rhywbeth rydyn ni'n ei datblygu gyda chymunedau. Dyma lle rydyn ni'n dangos pethau fel casgliadau a chelf i'r cyhoedd.

Ein 6 nod

Mae 6 peth y byddwn ni yn eu gwneud erbyn 2030:

1. Gwneud yn siŵr bod ein gwaith yn cynnwys pawb.

2. Helpu pobl i fod yn **greadigol** a dysgu ar unrhyw oedran.

Mae **creadigol** yn meddwl defnyddio'ch syniadau a gwneud rhywbeth newydd. Mae'n meddwl pethau fel paentio, ysgrifennu straeon, gwneud ffilm neu goginio.

3. Gofalu am natur a'n **amgylchedd**.

Yr **amgylchedd** ydy lle rydyn ni yn byw. Mae'n meddwl y tir, y môr, yr awyr, a phopeth sy'n byw ynddo ac arno. Er enghraifft: planhigion, anifeiliaid a physgod.

4. Cefnogi llesiant pobl.

5. Gwneud mwy o bethau'n **ddigidol**.

Mae **digidol** yn meddwl defnyddio pethau fel cyfrifiaduron, y rhyngrwyd, tabledi a ffonau clyfar.

6. Gweithio gydag eraill o gwmpas y byd.

©VivCollisPhotography

1. Gwneud yn siŵr bod ein gwaith yn cynnwys pawb

Rydyn ni yn gweithio gyda phobl a chymunedau yng Nghymru i'w cynnwys yn ein gwaith a'n casgliadau.

Er mwyn gwneud ein casgliadau'n fwy teg rydyn ni wedi dechrau 7 prosiect gyda gwahanol gymunedau yng Nghymru.

Fe wnaethon ni ddangos **arddangosfa Ailfframio Picton** a lluniau newydd gan yr artist Chris Ofili sydd wedi ennill gwobrau mewn **arddangosfa** o'r enw **Rheolau Celf?** yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

Fe wnaethon ni arddangosfeydd newydd i ddathlu hanes a chelf **LHDTC+**, fel **Mae Cymru. Balch** yn Amgueddfa Werin Cymru Sain Ffagan.

Mae **LHDTC+** yn meddwl Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol, Trawsryweddol a Cwiar neu Cwestiynu ac eraill.

Fe wnaethon ni hefyd helpu gyda gwyliau Pride - mae'r rhain yn orymdeithiau i ddathlu'r gymuned **LHDTC+**.

Rydyn ni yn casglu pethau newydd i helpu i adrodd hanes **LHDTC+** yng Nghymru.

Fe wnaeth ein prosiect **Celf ar y Cyd** ofyn i bobl yng Nghymru ddewis y celf roedden nhw eisiau mynd i:

- Canolfan y Celfyddydau Aberystwyth,
- Y Gaer, Aberhonddu
- ac Oriel Môn, Llangefni

Mae'r gweithiau celf yma yn dangos pa mor wahanol a **chreadigol** ydy bywyd yng Nghymru. Fe fydd yr **arddangosfa** yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yr haf yma.

2. Helpu pobl i fod yn greadigol a dysgu ar unrhyw oedran

Y flwyddyn yma fe wnaethon ni gynnal llawer o weithgareddau hwyllog i ddysgwyr o bob oed.

Fe wnaethon ni helpu athrawon ac ysgolion gyda'r pethau newydd y mae'n rhaid iddyn nhw eu dysgu. Fe wnaethon ni gyrraedd mwy na 214 mil o ddysgwyr ar-lein ac yn ein amgueddfeydd.

Rydyn ni yn helpu pobl ifanc i ddysgu sgiliau newydd gyda'n fforwm ieuencid a rhaglen **Cynhyrchwyr Amgueddfa Cymru**. Fe wnaethon ni gael arian gan **Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol** ar gyfer hyn.

Rydyn ni wedi bod yn gweithio gyda **Ffederasiwn Orielau Amgueddfa a Chelf Cymru** i helpu 16 mil o bobl ifanc fel rhan o Haf o Hwyl Llywodraeth Cymru.

Fe wnaethon ni agor arddangosfeydd y **BBC 100 yng Nghymru a Lleisiau'r Wal Goch.**

Fe wnaethon ni gael digwyddiadau yn yr amgueddfeydd, fel yr **Ŵyl Fwyd yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru.**

Fe wnaethon ni gael y wobr **Buddsoddwyr mewn Gwirfoddoli** am y trydydd tro. Diolch i'n gwirfoddolwyr sy'n helpu ein amgueddfeydd mewn sawl ffordd.

3. Gofalu am natur a'n hamgylchedd

Rydyn ni'n edrych ar ôl y blaned. Rydyn ni yn helpu ein staff a'n hymwelwyr i wneud pethau sy'n helpu'r **amgylchedd**.

Mae gennym ni 4 prosiect mawr yn ein amgueddfeydd i'n helpu ni i ddefnyddio llai o ynni. Rydyn ni'n gallu gwneud hyn oherwydd bod Llywodraeth Cymru wedi rhoi mwy o arian i ni, ac rydyn ni wedi bod yn gweithio gyda Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru.

Fe wnaeth dros 300 o'n staff ddysgu sut i helpu'r **amgylchedd**. Rydyn ni wedi cael y wobwr Arian fel **Sefydliad Carbon Llythrennog**. Rydyn ni yn ceisio defnyddio llai o bethau a gwneud llai o sbwriel.

Fe wnaethon ni'r **arddangosfa Ar eich Stepen Drws** gydag Oriel y Parc, Tyddewi ac fe wnaethon ni ganllawiau i helpu pobl i archwilio natur leol. Mae'r rhain ar ein gwefan: amgueddfa.cymru/casgliadau/ar-eich-stepen-drws/adnabod-natur/taflen-sylwi

Mae prosiect Bylbiau'r Gwanwyn i Ysgolion yn tyfu. Fe wnaeth 175 o ysgolion ddysgu am fyd natur mewn ffordd hwyliog.

4. Cefnogi llesiant pobl

Rydyn ni wedi bod yn gwneud gweithgareddau ar gyfer pobl ag anghenion gwahanol. Fe wnaethon ni wella ein hadeiladau i'w gwneud yn haws iddyn nhw ddod i mewn iddyn nhw a'u defnyddio nhw.

Rydyn ni eisiau helpu pobl sy'n byw gyda **dementia**.

Mae **dementia** yn salwch sy'n effeithio ar yr ymennydd. Mae'n ei gwneud hi'n anodd cofio, meddwl a gwneud pethau. Fel arfer mae'n effeithio ar bobl hŷn dros 65 oed.

Fe ddechreuon ni brosiect **Amgueddfa yn Ysbrydoli Atgofion** gyda Chymdeithas Alzheimer's Cymru. Diolch i Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol am eu cefnogaeth.

Fe wnaethon ni barhau i wneud prosiect **Cysur mewn Casglu** ac adnodd ar-lein **Tŷ'r Atgofion Cymru**.

Mae gennym ni brofiadau sy'n **Gyfeillgar i Dementia** fel teithiau yn Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru a dawnsfeydd te yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau.

Mae gennym ni lwybr cerdded newydd ar gyfer Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd sydd wedi ei gwneud hi'n haws i bobl fynd i mewn i'r amgueddfa.

Mae ein staff ymwelwyr yn dysgu pethau newydd am **hygyrchedd** ac mae 1 o bob 5 wedi dysgu Iaith Arwyddion Prydain.

Mae **hygyrchedd** a **hygyrch** yn meddwl ei bod yn hawdd mynd i rywle, dod o hyd i rywbeth a'i ddefnyddio.

5. Gwneud mwy o bethau'n ddigidol

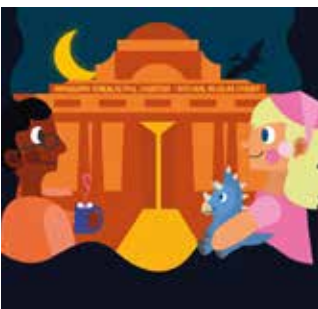
Mae ffyrdd o weithio ar-lein yn helpu mwy o bobl i weld ein casgliadau a'n gofodau.

Rydyn ni wedi gwneud ein rhwydweithiau, cyfrifiaduron a siopau ar-lein yn well y flwyddyn yma. Mae hyn er mwyn i ni ei gwneud yn haws i bawb eu defnyddio a'u dysgu.

Rydyn ni'n rhoi ein casgliadau ar-lein fel bod pobl ym mhobman yn gallu eu gweld. Mae arian gan **Gyngor Ymchwil Celf a'r Dyniaethau** wedi helpu'r gwaith yma ac wedi gwneud ein lluniau 3D yn well.

Mae ein digwyddiadau ar-lein wedi parhau i fod yn boblogaidd. Fe wnaethon ni ddigwyddiad ar-lein newydd ar gyfer cysgu dros nos Rhufeinig yn 2022, sydd yn 1 o 4 digwyddiad ar-lein **Amgueddfa Dros Nos: Adref.**

Fe ddechreuon ni'r profiad rhithiwr yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd eto. Mae ymwelwyr yn gallu teimlo eu bod o dan y môr neu'n cerdded gyda deinosoriaid.

6. Gweithio gydag eraill o gwmpas y byd

Rydyn ni yn gwneud ffrindiau da gydag amgueddfeydd ar draws y byd, fel prosiect gydag **Amgueddfeydd Iziko yn Ne Affrica**.

Rydyn ni hefyd wedi adfer darlun gan Édouard Manet diolch i **Gronfa Adfer Amgueddfa TEFAF, Sefydliad Finnis Scott a Chyfeillion Amgueddfa Cymru**.

Fe wnaethon ni fenthyg 11 gwrthrych a aeth i 7 gwlad wahanol ar gyfer sioeau ac ymchwil, a 40 o fenthyciadau ymchwil.

Yr haf diwethaf fe wnaethon ni siarad gyda phobl o wledydd Celtaidd ac America Ladin am sut rydyn ni'n gallu helpu pobl yn y byd.

Fe wnaethon ni gael ein digwyddiad **Wythnos Cymru yn Llundain** gyda **Chymdeithas Bêl-droed Cymru, BBC Cymru, a Llywodraeth Cymru**. Roedden ni yn siarad am sut mae chwaraeon a **diwylliant** yn helpu i ddathlu Cymru heddiw.

Pethau eraill rydyn ni wedi'u gwneud

Rydyn ni yn gwneud llawer o waith i ofalu am y casgliadau sydd gennym ni ac i wneud ein lleoedd yn groesawgar ac yn **hygyrch**.

Mae ein amgueddfeydd yn aml yn y rhestrau uchaf o amgueddfeydd yn y DU. Diolch i bawb sy'n pleidleisio drosom ni.

Rydyn ni yn ei gwneud yn haws i bobl o wahanol gefndiroedd weithio gyda ni drwy newid sut rydyn ni yn dod o hyd i staff newydd.

Fe wnaethon ni ddechrau ar ein rhaglen **Cymrodyr Ymchwil er Anrhydedd** eto. Roedd gennym ni 35 o bobl o wahanol gefndiroedd a lleoedd, ac ar wahanol gyfnodau yn eu hymchwil.

Fe fydd gennym ni gyfle i 14 o fyfyrwyr **PhD** newydd y flwyddyn nesaf. **PhD** ydy'r radd uchaf rydych chi'n gallu ei chael.

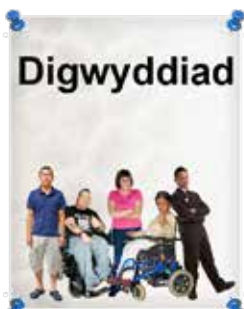
Mae'r Gymraeg yn rhan o bopeth rydyn ni yn ei wneud, mae yn ein henw a sut rydyn ni yn dangos ein gwerthoedd a'n gwaith i'r byd.

Mae llawer o'n staff yn gallu siarad Cymraeg, felly gallwch chi siarad â ni yn Gymraeg pan fyddwch chi yn ymweld â ni nesaf.

Yn dod i ben yn 2023

Mae llawer i edrych ymlaen ato dros y flwyddyn nesaf yn **Amgueddfa Cymru**. Mae gennym ni arddangosfeydd, digwyddiadau, prosiectau newydd, a phethau i'w gwneud.

Rydyn ni'n dweud Pen-blwydd Hapus i rai o'n amgueddfeydd yn 2023:

- Mae Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru yn 75.
- Mae Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru yn 40.
- Mae'r Ganolfan Gasgliadau Genedlaethol yn 25.

Fe fyddwn ni yn gweithio ar y rhaglen o'r enw **Safbwyntiau/Perspectivesgyda Chyngor Celfyddydau Cymru** a 7 sefydliad celfyddydol ar draws Cymru. Fe fydd yn rhannu barn, bywydau a straeon gwahanol gymunedau, nawr ac yn y gorffennol.

Rhai digwyddiadau a sioeau i edrych amdany'n nhw yn nes ymlaen yn 2023

Stondin Amgueddfa Cymru yn **Eisteddfod Genedlaethol Boduan**, Gwynedd rhwng 5 a 12 Awst 2023.

Arddangosfa Artes Mundi 10 o 20 Hydref 2023 – 25 Chwefror 2024 yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

Yr **Ŵyl Fwyd** ar 9 a 10 Medi 2023 yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru.

Arddangosfa Camlas Abertawe 225 rhwng 1 Ebrill a 17 Medi 2023 yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe.

Arddangosfa O'r Mwynglawdd i'r Amgueddfa tan 1 Medi 2023 yn Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru.

Arddangosfa Llechi: Golwg Gwahanol! nawr tan 31 Rhagfyr 2023 yn Amgueddfa Lechi Cymru.

Bywyd teuluol yn y Gaer a Gladiatoriaid ar rai dyddiau ym mis Awst 2023 (edrychwch ar y wefan am fanylion) yn Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru.

Stori a Rhigwm Cymraeg ar rai dyddiau ym mis Awst 2023 (edrychwch ar y wefan am fanylion) yn Amgueddfa Wlân Cymru.

©Jackie Morris, 2016

Fe fydd **arddangosfa 'Geiriau Diflanedig'** mewn partneriaeth ag Amgueddfa Cymru yn cael ei harddangos tan gwanwyn 2024 yn Oriel y Parc, Tyddewi, a'r Ysgwrn, Eryri.

Mae dyddiadau yn gallu newid. Edrychwch ar ein gwefan am fanylion cyn i chi ymweld.

Geiriau anodd

Amgylchedd

Yr amgylchedd ydy lle rydyn ni'n byw. Mae'n meddwl y tir, y môr, yr awyr, a phopeth sy'n byw ynddo ac arno. Er enghraifft: planhigion, anifeiliaid a physgod.

Arddangosfa

Mae arddangosfa yn rhywbeth rydyn ni'n ei datblygu gyda chymunedau. Dyma lle rydyn ni'n dangos pethau fel casgliadau a chelf i'r cyhoedd.

Creadigol

Mae creadigol yn meddwl defnyddio'ch syniadau a gwneud rhywbeth newydd. Mae'n meddwl pethau fel paentio, ysgrifennu straeon, gwneud ffilm neu goginio.

Dementia

Mae dementia yn salwch sy'n effeithio ar yr ymennydd. Mae'n ei gwneud hi'n anodd cofio, meddwl a gwneud pethau. Fel arfer mae'n effeithio ar bobl hŷn dros 65 oed.

Digidol

Mae digidol yn meddwl defnyddio pethau fel cyfrifiaduron, y rhyngwrdd, tabledi a ffonau clyfar.

Diwylliant

Mae diwylliant yn meddwl ein ffordd o fyw, creadigrwydd, celfyddydau, syniadau ac arferion yr holl wahanol gymunedau Cymru.

Hygyrchedd a Hygyrch

Mae hygyrchedd a hygyrch yn meddwl ei bod yn hawdd mynd i rywle, dod o hyd i rhywbeth a'i ddefnyddio.